

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Świecka 12, 86-131 Jeżewo
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 4 i 6 kwietnia 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie Uchwały Nr XIX/140/2012 Rady Gminy Jeżewo ustalono, iż Wójt wyznaczył GOPS w Jeżewie jako podmiot właściwy do realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 14 grudnia 2012 r., przyjętego Uchwałą Nr XXII/163/2012 Rady Gminy Jeżewo. W Statucie uwzględniono również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 26 marca 2015 r. wprowadzonym Zarządzeniem Nr 3/2015 Kierownika GOPS. Dokument zawiera w § 7 wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny oraz wyszczególnione § 14 zadania przypisane ustawą do realizacji.

Wójt Gminy Jeżewo Upoważnieniem nr UG: 0052.2a.2014, z dnia 9 czerwca 2014 r., upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2018, który został przyjęty Uchwałą Nr IX/48/15 Rady Gminy Jeżewo z dnia 29 czerwca 2015 r. Program nie spełnia kryterium czasowego. Korekty zapisu w dokumencie wprowadzono Uchwałą Nr XXVI/203/2017 Rady Gminy Jeżewo z dnia 29 marca 2017 r.

W opracowanym programie zawarto główny cel dotyczący zapewnienia kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez zapewnienie rodzicom i ich dzieciom na terenie Gminy Jeżewo, wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe. Zaplanowane w programie zadania i działania odpowiadają potrzebom i są realne do wykonania. Realizatorzy programów angażują się w pracę na rzecz rodziny.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (sprawozdanie przekazane do Rady Gminy w terminie). Przedstawienie potrzeb związanych w tym zakresie zgodnie z art.179 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nastąpiło w 2016 r. po terminie, co jest uzależnione od harmonogramu obrad sesji Rady Gminy.

Sprawozdanie za 2015 r. zostało przedstawione Radzie Gminy w dniu 6 kwietnia 2016 r. Kolejne za 2016 r. przekazane do Rady Gminy w dniu 20 marca 2017 r., przedstawione zostało na posiedzeniu w dniu 28 marca 2017 r.(ustawowy termin zachowany).

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudniał następujących asystentów rodziny:

- [REDAKTOWANE] – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 3 marca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., w ramach umowy o pracę w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r.,
- [REDAKTOWANE] – w ramach umowy o pracę, w okresie od 12 kwietnia 2016 r. do chwili obecnej.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 14 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 15 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 3 kwietnia) 12 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto w aktach osobowych są oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystentów zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach tematycznych. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Zbadano dokumentację 14 wybranych rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: zasady współpracy asystenta z rodziną, karty pracy asystenta, plany pracy z rodziną, oceny sytuacji rodziny, notatki służbowe, sprawozdania (trzymiesięczne).

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w terminie, określonym w art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystenci rodziny prowadzili i dokumentowali monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalny, podczas spotkań w Ośrodku, które mają na celu omówienie efektów pracy asystenta z rodziną. Przyjęte stanowisko w sprawie dalszej współpracy z rodziną lub jej zakończeniu przedstawiane jest pisemnie Kierownikowi GOPS, który akceptuje powyższy wniosek. W przypadku zaprzestania współpracy z uwagi na przeprowadzkę rodziny do innej gminy pobierane jest oświadczenie o zmianie miejsca zamieszkania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy tut. Ośrodka z innymi służbami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, tj.: pedagogami, służbą zdrowia, kuratorami sądowymi, policją.

Pracownicy Ośrodka, po otrzymaniu informacji o rodzinie zagrożonej kryzysem, próbują nawiązać kontakt i udzielić wsparcia.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, prawnego, terapeutycznego, psychologicznego). W budynku Urzędu Gminy Jeżewo funkcjonuje Punkt Pomocy Prawnej, który jest czynny dwa razy w tygodniu. Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z darmowej pomocy prawnej w poniedziałki i wtorki. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci rodziny współpracują z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Świeciu, gdzie osoby poszukujące wsparcia mogą otrzymać bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, czy mediatora rodziny. Z kolei pomoc terapeuty ds. uzależnień oferuje również Parafia Niepokalanego Serca NMP w Laskowicach. Poradnictwa socjalnego na bieżąco udzielają pracownicy socjalni z GOPS w Jeżewie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej, z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Natomiast w ramach działalności Domu Kultury w Jeżewie i Laskowicach organizowane są dla dzieci zajęcia muzyczno-plastyczne. Ponadto na terenie Gminy działają Kluby Sportowe, które w ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizują w okresie letnim wyjazdy kolonijno-obozowe.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 27 417,72 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 42 421,15 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 8 238,18 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 2: *opracowania planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystent rodziny współpracował z rodziną biologiczną i Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Bąkowie, w której dziecko zostało czasowo umieszczone w pieczy zastępczej. Powyższe działania nie miały odzwierciedlenia w prowadzonej dokumentacji rodziny. Asystent, jak dotąd, nie uczestniczył również w opracowaniu planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 4 : *prowadzenie pracy z rodziną także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.*

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, rodzina może liczyć na wsparcie Ośrodka – poradnictwo, informowanie, pomoc finansową w poprawieniu swojej sytuacji życiowej, motywowanie do regularnych odwiedzin dzieci. Na chwilę obecną asystent współpracuje z rodziną, której dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej. W związku z powyższym przyjęto wyjaśnienie Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 30 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 29 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 13 lipca 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 27 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej